

Alla helgons dag

Tom Hardts postilla, andra årgången

Evangelium: Matt. 5:13–16.

I Guds, Faderns + och Sonens och Den Helige Andes, namn. Amen.

Denna stora festdag, Alla Helgons dag, vill lära oss att prisas och tacka Gud för att han här på jorden alltid skapat och upprätthållit en helig kyrka, de heligas samfund, och åt oss kvarlämnat minnet av dessa fromma kristna. Som ett exempel på en sådan lovlig hågkomst av de döda anför vår evangelisk-lutherska bekännelse ur den gamla grekiska gudstjänstordningen orden: "Vidare offra vi dig denna andliga gudstjänst för de i tron avsomnade förfäderna, fäderna, patriarkerna, profeterna och apostlarna". (SKB, s. 286) Från världens begynnelse, alltifrån det Gamla Testaments heliga gestalter, har Gud genom tron kallat till sig sina utvalda barn, som nu vilar i Kristus och njuter hans härlighet. För dem tackar vi Gud och vet, att de inte upplöstes i ingenting, inte förgåtts, utan verkligen lever. Det är den heliga vissheten, som i denna stund skall tröstas oss.

I en särskild artikel, "Om dyrkan av helgonen", utvecklar vår bekännelse närmare läran om helgonen och förkunnar: "Om dyrkan av helgonen lära de, att man skall hålla helgonen i åminnelse, för att vi skola lära oss att efterlikna deras tro och goda gärningar i enlighet med vår kallelse. Så kan kejsaren taga David till föredöme, när det gäller att föra krig och utdriva turken ur fäderneslandet. Ty båda äro konungar. Men skriften lär icke, att vi skola åkalla helgonen eller begära hjälp av dem, emedan den ställer fram för oss Kristus alena såsom medlare, försoningsmedel och förebedjare." (SKB, s. 66) Av dessa ord kan vi lära, att kristenhetens historia, det fromma förgångna, ges oss till lärdom, hjälp och uppbyggelse. Ingen får tala föraktfullt och nedlåtande om traditionalism och tillbakaskådande. Redan de s. k. primitiva hedningarna vet, att förfädernas historia skall hållas levande och utgör ett oförytterligt arvegods för varje människa. På samma gång får vi en allvarlig påminnelse om att Satan också är gammal, om att Satan i kristenhetens historia missbrukat de heligas namn till att åkallas och anropas, att denna falska helgonkult är "ett av de missbruk, som höra den yttersta tiden till". (SKB, s. 318) Av detta skall vi lära att med all kraft avvisa

alla tankar på särskilda skyddshelgon för politiska institutioner, på samling kring sådana gestalter, som i dag drar till sig spetsarna från religionens och statslivets värld.

Ytterligare en sak har vår evangelisk-lutherska bekännelse att lära oss om helgonen, när den talar om "goda gärningar i enlighet med vår kallelse. Så kan kejsaren taga David till föredöme, när det gäller att föra krig och utdriva turken ur fäderneslandet. Ty båda äro konungar." (SKB, s. 66) Med dessa ord förändras hela innebörden av ordet "helgon" på ett sätt, som vi måhända inte rätt förstår, men som var uppenbart och för många grovt anstötligt, när vår augsburgska bekännelse en gång upplästes. Helgonskapet var vid den tiden förknippat endast med den värld, där man inte levde i äktenskap, inte bedrev handel, inte skipade rätt, inte försvarade sig med svärdet i hand, kort sagt med klosterlivet. "Helig", "religiosus" var då den, som i åttlydnad för en understundom direkt på Kristus återförd regel bar en särskild klädnad, åt efter särskild matordning, utförde vissa handlingar. Nu sägs det, att "gärningar i enlighet med vår kallelse" är helgonens uppgift. Kejsaren i sin rustning kallas till helgonskap tillika med riksdagens skrivare och vaktmanskap, tillika med torgmadammerna och krämarna på stadens salutorg, tillika med husmödrar och tjänare i den goda staden Augsburg. Härom säger vi så:

- I. vi måste alltid skilja på sanna och falska helgon,
- II. det sanna helgonskapet är det betvivlade helgonskapet,
- III. Det sanna, betvivlade helgonskapet tröstas av Ordet.

I. Vi måste alltid skilja på sanna och falska helgon.

Den heliga mannen eller kvinnan är en i alla religioner uppdykande gestalt, skrudad på olika sätt men alltid i sin egen rättfärdighet. Detta falska helgon utövar en sällsam, trolsk dragningskraft, som inte är

okänd i vår egen tid, i dess sökande efter mystiska, ovanliga upplevelser. Detta helgon måste noggrant skiljas från det sanna helgonet, som möter oss i dagens evangelium, och som beskrivs med orden: *"Saliga äro de som äro fattiga i anden, ty dem hör himmelriket till"*. Detta är det av Ordet skapade och utpekade helgonet, som saknar all egen rättfärdighet och därför kan överklädas med Kristi rättfärdighet.

II. Det sanna helgonskapet är det betvivalade helgonskapet.

Det helgonskap, som denna dag förkunnar, delar i alla stycken evangeliets villkor. Det är aldrig ett av världen erkänt och hyllat helgonskap. Det saknar ju de spektakulära, ovanliga drag, som världen kräver. Det står under ordet: *"Ja, saliga ären I, när människor för min skull smäda och förfölja eder och sanningslöst säga allt ont mot eder"*. Allt detta ligger redan i bekännelsen till *"Kristus allena, såsom medlare, försoningsmedel och förebedjare"*. Helgon, som lär så, vill världen inte kännas vid, än mindre hylla.

III. Det sanna, betvivalade helgonskapet tröstas av Ordet.

Hela denna festdags tonvikt ligger just här: att skyn-da till de plågade helgonens hjälp, att bistå dem i deras anfåktelse och betryck. Det heter ju: *"ty dem hör himmelriket till"*, *"ty de skola bliva tröstade"*. Jesus försäkrar sin lidande, kämpande kyrka, att vi tar fel, när vi dömer eftersom ögonen ser, räknar som människor gör, tror vad vårt bittra hjärta säger oss. Nej, över oss är i dag utbredd nådens himmelspäll, Guds välbehag och glädje, så att vi skall veta oss kallade till de i tron avsomnade fädernas gemenskap, redan här på jorden vara ett med dem, vars minne vi nu firar, och som vi en gång skall skåda inför tronen.

Amen.